

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

(повне найменування закладу вищої освіти)

Іноземних мов

(назва факультету/навчально-наукового інституту)

Кафедра англійської мови

(назва кафедри)

В.о.декана факультету іноземних мов
Тетяна КОЛІСНИЧЕНКО

“ 12 ” серпня 2024 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
Сучасні парадигми лінгвістики**

(назва навчальної дисципліни)

ВИБІРКОВА

(вказати: обов'язкова / вибіркова)

Освітньо-професійна програма «Англійська мова і література та друга іноземна мова»

(назва програми)

Спеціальність 035 Філологія

(вказати: код, назва)

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

(вказати: перший бакалаврський/другий магістерський)

Факультет іноземних мов

(назва факультету/ навчально-наукового інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання англійська

(вказати: на якій мові викладається навчальна дисципліна)

Чернівці 2024-2025 н.рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Сучасні парадигми лінгвістики» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Англійська мова і література та друга іноземна мова», затвердженої Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича 27.05.2024 р.

Розробник: доктор філологічних наук, професор Єсипенко Н.Г.

(П.І.Б. авторів, посада, науковий ступінь, вчене звання)

Протокол № 7 від " 12 " серпня 2024 року

Завідувач кафедри

(підпис)

Єсипенко Н.Г.

(прізвище та ініціали)

Схвалено методичною радою факультету

Протокол № 1 від " 12 " серпня 2024 року

Голова методичної ради факультету

(підпис)

Беженар І.В.

(прізвище та ініціали)

@ Єсипенко Н.Г., 2024 рік

Мета навчальної дисципліни: ознайомити студентів з предметом, об'єктом вивчення наукових парадигм сучасної лінгвістики, сформулювати розуміння системи ключових понять лінгвометодології. Завдання: сформулювати у здобувачів компетентності характеризувати головні наукові парадигми лінгвістики

Результати навчання:

ЗК 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 11. Здатність проведення досліджень на належному рівні.

ФК 1. Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах.

ФК 3. Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки.

ФК 4. Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.

ФК 7. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

ПРН 4. Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.

ПРН 7. Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці.

ПРН 9. Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації.

ПРН 10. Збирати й систематизувати мовні, літературні факти, інтерпретувати тексти різних стилів і жанрів.

ПРН 11. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

ПРН 13. Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцям, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.

ПРН 15. Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу.

ПРН 16. Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.

1. Опис навчальної дисципліни

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1	2	3	90	30				60		залік
Заочна	1	2	3	90	8				82		залік

1.1. Загальна інформація

1.2. Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем навчальних занять	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		лекц.	прак./семін.	лаб.	інд.	с.р.		лекц.	прак./сем.	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми навчальних занять	Змістовий модуль 1. Сучасні наукові парадигми											
Тема 1. Лінгвометодологія	6	2				4	7	2				5
Тема 2.. Дослідницькі принципи парадигмального простору сучасної лінгвістики.	6	2				4	7	2				5
Тема 3. Психолінгвістика та її об'єкт дослідження	6	2				4	5					5
Тема 4. Проблема пам'яті у психолінгвістиці Пам'ять –	6	2				4	5					5

знання – компетенція.												
Тема 5. Проблема сприйняття й розуміння мовлення та тексту.	6	2				4	5					5
Тема 6. Етнолінгвістика та її поняття	6	2				4	5					5
Тема 7. Етнокультурна компетенція та її складники	6	2				4	5					5
Тема 8. Лінгвокультурол огія та її поняття	6	2				4	6					6
Разом за ЗМ1	48	16				32	45	4				41
Теми навчальних занять	Змістовий модуль 2. Методи дослідження											
Тема 1. Сучасні соціолінгвістичн і дослідження	6	2				4	8	2				6
Тема 2. Методи соціолінгвістичн их досліджень	6	2				4	8	2				6
Тема 3. Когнітивна лінгвістика та її поняття	6	2				4	6					6
Тема 4. Лінгвоконцепто логія та її поняття	6	2				4	6					6
Тема 5. Лінгвістика тексту та її поняття	6	2				4	6					6
Тема 6. Проблеми інтерпретації тексту	6	2				4	6					6
Тема 7. Тест	4	2				2	5					5
Разом за ЗМ 2	42	14				28	45	4				41
Усього годин	90	30				60	90	8				82

1.3. Самостійна робота студента

№ з/п	Назва теми і завдання	
1	1. Предмет, об'єкт і головні завдання лінгвометодології. 2. Ключові поняття лінгвометодології: методологія, парадигма, епістема. 3. Характеристика головних наукових парадигм лінгвістики (порівняльно-історична (генетична) парадигма, структуралістська (таксономічна) парадигма, комунікативнофункціональна (прагматична) парадигма, когнітивна (когнітивно-дискурсивна) парадигма, синергетична парадигма). 4. Дослідницькі принципи парадигмального простору сучасної лінгвістики.	4 год
2	Підготувати доповідь із презентацією до теми «Загальні й лінгвістичні методи дослідження мови» есе, презентація, реферат за вибором студента -5 балів Criteria to assess the Power-Point Presentation, Essay, Report: - the information is valid and concerns the topic – 1 point - the presentation is logically organized – 1 point - the appropriate language level – 1 point - there is a balanced presentation of illustrations and the text –1 point - the list of resources is given – 1 point	4 год
3	1.Психолінгвістика: витоки, об'єкт, предмет, становлення. 2. Американські школи психолінгвістики: дескриптивізм і генеративізм. 3. Проблема породження (продукування) мовлення. 4. Проблема сприйняття й розуміння мовлення та тексту.	4 год
4	Укласти електронний (у вигляді презентації) словник термінів психолінгвістики Підготувати доповідь з теми «Внутрішня структура психолінгвістики й міждисциплінарні зв'язки» з презентацією есе, презентація, реферат за вибором студента -5 балів Criteria to assess the Power-Point Presentation, Essay, Report: - the information is valid and concerns the topic – 1 point - the presentation is logically organized – 1 point - the appropriate language level – 1 point - there is a balanced presentation of illustrations and the text –1 point - the list of resources is given – 1 point	4 год
5	1. Об'єкт та предмет етнолінгвістики. 2. Етнолінгвістика та інші наукових галузей і лінгвістичних дисциплін. 3. Джерела етнопсихолінгвістики й лінгвокультурології, їхнє становлення. 4. Гіпотеза лінгвістичної відносності, теорії співвідношення мови та мислення. 5.	4 год

	Психологічні параметри етнічної ідентичності.	
6	Укласти електронну схему "Джерела етнопсихолінгвістики й лінгвокультурології, їхнє становлення". Укласти електронний (у вигляді презентації) словник термінів етнолінгвістики.	4 год
7	Підготувати доповідь «Проблема етносу, його ознак та етнічної ідентичності в етнолінгвістиці» есе, презентація, реферат за вибором студента -5 балів Criteria to assess the Power-Point Presentation, Essay, Report: - the information is valid and concerns the topic – 1 point - the presentation is logically organized – 1 point - the appropriate language level – 1 point - there is a balanced presentation of illustrations and the text –1 point - the list of resources is given – 1 point	4 год
8	1. Соціолінгвістика, предмет, об'єкт, джерела. 2. Становлення соціолінгвістики. 3. Напрями сучасних соціолінгвістичних досліджень. 4. Проблема соціальної диференціації мови. Форми існування, соціальні різновиди мови і форми міксації мов. 5. Проблема мовної ситуації. Мовні контакти. Диглосія і білінгвізм (полілінгвізм). Проблема мовної норми та варіативності.	4 год
9	Презентація «Методи соціолінгвістичних досліджень» з презентаційними схемами, таблицями. есе, презентація, реферат за вибором студента -5 балів Criteria to assess the Power-Point Presentation, Essay, Report: - the information is valid and concerns the topic – 1 point - the presentation is logically organized – 1 point - the appropriate language level – 1 point - there is a balanced presentation of illustrations and the text –1 point - the list of resources is given – 1 point	4 год
10	Лінгвоконцептологія: завдання та головні поняття. Проблема концепту в сучасній лінгвістиці. Методика концептуального аналізу	4 год
11	1. Предмет, об'єкт, джерела когнітивної лінгвістики. 2. Завдання, принципи й напрями когнітивної лінгвістики. 3. Проблема категоризації в когнітивній лінгвістиці. Прототипна семантика. 4. Принципи і проблеми когнітивної семантики. 5. Проблема структур репрезентації знань. 6. Когнітивне моделювання. 7. Лінгвоконцептологія: завдання та головні поняття. 8. Проблема концепту в сучасній лінгвістиці. 9. Методика концептуального аналізу	4 год

12	Створити електронну презентацію "Методика концептуального аналізу". Укласти електронний (у вигляді презентації) словник термінів з когнітивної лінгвістики	4 год
	есе, презентація, реферат за вибором студента -5 балів Criteria to assess the Power-Point Presentation, Essay, Report: - the information is valid and concerns the topic – 1 point - the presentation is logically organized – 1 point - the appropriate language level – 1 point - there is a balanced presentation of illustrations and the text –1 point - the list of resources is given – 1 point	
13	Підготувати доповідь з презентацією «Джерела когнітивістики».	4 год
	есе, презентація, реферат за вибором студента -5 балів Criteria to assess the Power-Point Presentation, Essay, Report: - the information is valid and concerns the topic – 1 point - the presentation is logically organized – 1 point - the appropriate language level – 1 point - there is a balanced presentation of illustrations and the text –1 point - the list of resources is given – 1 point	
14	1. Предмет, об'єкт, становлення лінгвістики тексту. 2. Напрями лінгвістики тексту. 3. Текст і текстема: проблема дефініції. Проблема категорійної ієрархії тексту. Типологія текстових категорій. Проблема контексту. 4. Імпліцитний план тексту. Герменевтика. 5. Проблеми інтерпретації тексту.	4 год
15	Підготовка до тесту	4 год
	ВСЬОГО	60 год

* ІНДЗ – до змістового модуля, або в цілому до навчальної дисципліни визначається викладачем, з урахуванням специфіки дисципліни.

2.Освітні технології, методи навчання і викладання навчальної дисципліни

У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються інноваційні освітні технології: інформаційно-комунікаційні, технології студентоцентрованого навчання; традиційні та інтерактивні форми і методи навчання, серед яких: лекція-візуалізація, проблемна лекція, самостійно-дослідницька робота, аналіз і рішення ситуативних професійних задач та ін.

3. Критерії та засоби оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Загальна кількість балів, яку студент може отримати у процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів студент

Кількість балів за кожну тему виводиться із суми поточних видів контролю (за виступи на семінарських заняттях, виконання тестових завдань, підготовку рефератів). Кількість балів за модуль дорівнює сумі балів, отриманих за теми даного модуля. Максимальна кількість балів складає: за 1 модуль – 30 балів; за 2 модуль – 30 балів.

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)																Кількість балів (залік)	Сумарна к-ть балів	
Змістовий модуль 1									Змістовий модуль 2							залік 40	100	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	M	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	M		
30									30									

4. Критерієм підсумкового оцінювання має бути досягнення студентом мінімальних порогових рівнів оцінок (балів) за кожним передбаченим результатом навчання..

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі – під час проведення заліку з дисципліни. Максимальна кількість балів, яку студент може отримати у ході проведення підсумкового контролю становить *40 балів* – по 10 балів за кожну відповідь залікового білету.

Кількість балів	Теоретична підготовка	Практична підготовка
10-9 балів	вільно володіє навчальним матеріалом, висловлює свої думки, робить аргументовані висновки, рецензує відповіді інших студентів, творчо виконує індивідуальні та колективні завдання; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань; вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань	може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує завдання, не передбачені навчальною програмою; вільно використовує знання для розв'язання поставлених перед ним завдань
8-7 бали	вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні огріхи у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці	за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдання
6-5 бали	володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно, на рівні запам'ятовування відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу	має елементарні, нестійкі навички виконання завдання
4-3 бали	має фрагментарні знання (менше половини) при незначному загальному обсязі навчального матеріалу; відсутні сформовані уміння та навички; під час відповіді допускаються суттєві помилки	планує та виконує частину завдання за допомогою викладача
2-1 бал	студент володіє навчальним матеріалом частково	виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача
0 балів	студент не володіє навчальним матеріалом	не спроможний виконувати практичних завдань завдання без допомоги викладача

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Предмет, об'єкт і головні завдання лінгвометодології.
2. Ключові поняття лінгвометодології: методологія, парадигма, епістема.
3. Дослідницькі принципи парадигмального простору сучасної лінгвістики.
4. Психолінгвістика: витоки, об'єкт, предмет, становлення.
5. Американські школи психолінгвістики: дескриптивізм і генеративізм.
6. Проблема породження (продукування) мовлення.
7. Проблема сприйняття й розуміння мовлення та тексту.
8. Об'єкт та предмет етнолінгвістики.
9. Етнолінгвістика та інші наукових галузей і лінгвістичних дисциплін.
10. Джерела етнопсихолінгвістики й лінгвокультурології, їхнє становлення.
11. Гіпотеза лінгвістичної відносності, теорії співвідношення мови та мислення.
12. Психологічні параметри етнічної ідентичності.
13. Предмет, об'єкт, становлення лінгвістики тексту.
14. Напрями лінгвістики тексту.
15. Текст і текстема: проблема дефініції.
16. Імпліцитний план тексту. Герменевтика.
17. Проблеми інтерпретації тексту.
18. Предмет, об'єкт, джерела когнітивної лінгвістики.
19. Завдання, принципи й напрями когнітивної лінгвістики.
20. Проблема категоризації в когнітивній лінгвістиці. Прототипна семантика.
21. Принципи і проблеми когнітивної семантики.
22. Проблема структур репрезентації знань.
23. Когнітивне моделювання.
24. Соціолінгвістика, предмет, об'єкт, джерела.
25. Становлення соціолінгвістики.
26. Напрями сучасних соціолінгвістичних досліджень.
27. Проблема соціальної диференціації мови.

5.1. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

5.2. Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання є:

- контрольні роботи; стандартизовані тести; аналітичні звіти; реферати; есе; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; інші види індивідуальних та групових завдань.

Модульний тест	
10 балів	91-100% відповідей вірні
9 балів	81-90% відповідей вірні
8 балів	71-80% відповідей вірні
7 балів	61-70% відповідей вірні
6 балів	51-60% відповідей вірні
4 балів	41-50% відповідей вірні
4 бали	31-40% відповідей вірні.
3 бали	21-30% відповідей вірні.
2 бали	11-20% відповідей вірні
0 балів	10- 0% відповідей вірні.

Визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті.

Згідно з «Положенням про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в системі формальної освіти) у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (протокол №10 від 28 жовтня 2019 року)» та згідно рішення кафедри англійської мови про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти (протокол №11 від 17.11.2020), під час проходження курсу «Сучасні парадигми лінгвістики» визнаються результати навчання студентів, отримані у неформальній освіті, з можливим перерахуванням :

- тем/теми змістових модулів, які співвідносні за змістовим наповненням до знань, отриманих шляхом неформальної освіти; якщо отримані в неформальній освіті знання поглиблюють і розширюють тему / теми змістових модулів;
- індивідуального завдання, якщо отримані у неформальній освіті знання відповідають загальному спрямуванню дисципліни;
- тем / теми семінарських занять, які співвідносні за змістовим наповненням до знань, отриманих шляхом неформальної освіти; якщо отримані в неформальній освіті знання поглиблюють і розширюють тему / теми семінарських занять;
- тем / теми самостійної роботи, які співвідносні за змістовим наповненням до знань, отриманих шляхом неформальної освіти; якщо отримані в неформальній освіті знання поглиблюють і розширюють тему / теми самостійної роботи.

Для визнання й перезарахування знань, отриманих у неформальній освіті, студенту слід представити сертифікат, що підтверджує здобуття знань у неформальній освіті.

Шляхи здобуття знань у неформальній освіті:

- тренінги,
- освітні й практичні курси (в тому числі он-лайн),
- семінари й вебінари (в тому числі он-лайн),
- літні /зимові школи тощо.

6. Форми поточного та підсумкового контролю

Формами поточного контролю є усна чи письмова (тестування, есе, реферат, творча робота, лабораторна робота) відповідь студента.

Формами підсумкового контролю є залік

7. Рекомендована література

7.1.Фахова

1. Загнітко А.П. Сучасні лінгвістичні теорії: Монографія. – Вид. 2-ге, випр. і доп. – Донецьк: ДонНУ, 2007. – 219 с.
2. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: Підручник. – Полтава: Довкілля – К, 2008. – 712 с.
3. Белова А.Д. Лінгвістичні перспективи і прогнози у ХХІ столітті. Лінгвістика ХХІ століття: нові дослідження і перспективи. К.: Логос, 2006. № 1. С. 22- 32.
4. Кочерган М.П. Мовознавство на сучасному етапі. Дивослово. 2003. № 5. С. 24-29.
5. Сахарчук Л.І. Методологія комунікативних досліджень. Івано-Франківськ: ВДВ ЦІТ Прикарпатського нац. ун-ту ім. В. Стефаника, 2006. 214 с.
6. Калмикова Л. О. Психологія мовлення і психолінгвістика: навч. посібник для студ. вищих навч. закл. / Л. О. Калмикова, Г. В. Калмиков, І. М. Лапшина, Н. В. Харченко. – (Вища освіта). Переяслав-Хмельницький : Переяслав-Хмельницький пед. ін- т, 2008. — 325с.
7. Куранова С. І. Основи психолінгвістики: навч. посіб. / С. І. Куранова. – К. : ВЦ «Академія», 2012. – 208 с.

7.2.Допоміжна

1. Бацевич Ф. С. Філософія мови: Історія лінгвофілософських учень : підручник / Ф. С. Бацевич. – 2-ге вид., стереотип. – К. : ВЦ «Академія», 2011. – 240 с. 2.
2. Колесник О. С. Лінгвосеміотика міфологічного простору. – Рукопис. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філологічних наук зі спеціальності 10.02.15 – загальне мовознавство. – Київський національний університет імені Тараса Шевченка, МОНмолодьспорту України. – Київ, 2012.
3. Esypenko N., Pavlovych T., Migorian O., Bloshchynskyi I., Mysechko O. Metaphorical representation of anthropomorphic concepts in British and American fairy tales. *Journal of Language and Linguistic Studies*. 18. 2022. P. 18-34.

8. Інформаційні ресурси

1. Shaumyan S.K. Two paradigms of linguistics: the semiotic versus non-semiotic - Chrome extension://efaidnbmnnnibpcajpcgglefindmkaj/https://citeseerx.ist.psu.edu/document?repid=rep1&type=pdf&doi=81e2e8c376c820e1b48b196e759f3a0414cc57a3
2. On psycho-linguistic paradigms - <https://link.springer.com/article/10.1007/BF01067053>
3. Presenting and rendering linguistic paradigms - chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgglefindmkaj/https://aclanthology.org/U04-1017.pdf